

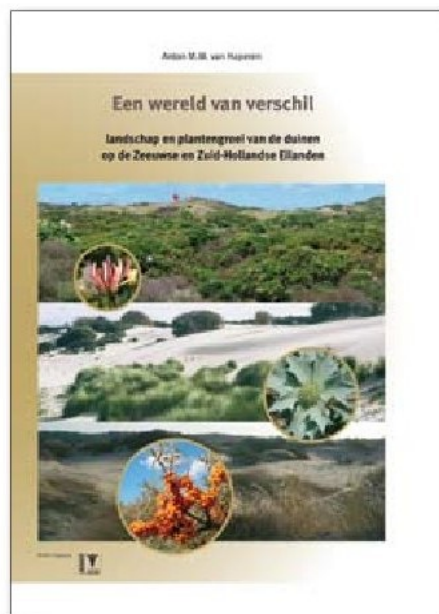
Recensies

Een wereld van verschil. Anton M.M. van Haperen. KNNV Uitgeverij, Zeist, 2009; 276 pagina's.

ISBN 9789050113175. Gebonden uitgave, € 59,95.

Recensent: Arnoud van der Meulen.

Anton van Haperen werkt als landschapsecoloog bij Staatsbosbeheer. In zijn proefschrift beschrijft en verklaart hij de verschillen in de begroeiing van de duinen van de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden onderling en ten opzichte van de vastelandsduinen. Van Haperen legt daarbij relaties met de fysische en chemische omstandigheden, die zijn veroorzaakt door de geologische geschiedenis en stromingspatronen langs de kust. Door de regulering van de begrazing (konijnenwaranden, rundvee) en het kappen van struiken en bomen, zorgde de mens ervoor dat de duinvegetatie eeuwenlang een soortenrijk pionierkarakter kon behouden. De laatste twee eeuwen bestond de invloed van de mens echter in toenemende mate uit het vastleggen van de duinen, waardoor de soortenrijkdom afnam en het landschap sterker werd bepaald door ruigte, struweel en bos. Beheerders proberen dit al enkele decennia tegen te gaan met maatregelen als plaggen, rooien van struweel en begrazing. Op langere termijn is echter ook herstel van grote landschapsvormende processen, zoals kleinschalige en grootschalige verstuiwingen en de ontwikkeling van nieuwe strandvlakten, nodig. Hoewel het een wetenschappelijk relaas is (alle plantennamen zijn in het Latijn), is het toch begrijpelijk geschreven en voor de geïnteresseerde leek zeer aan te bevelen, alleen al vanwege de prachtige foto's die van Haperen zelf heeft gemaakt.

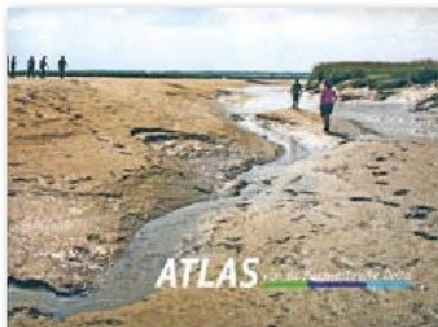
Atlas van de Zuidwestelijke Delta.

Eindredactie Boris Hocks en Jandirk

Hoekstra. Programmabureau Zuidwestelijke Delta, Middelburg, 2009; 113 (+18) pagina's.

Gebonden uitgave.

Recensent: Wim Rimmelzwaal.

Een boekwerk met mooie foto's en gelikte landkaarten. Hoe zag de Zuidwestelijke Delta eruit in 1570, ten tijde van de Allerheiligenvloed? En hoe was de situatie 383 jaar later, in 1953? Twee bladzijden met niet minder dan veertien kaartjes geven in een enkele oogopslag weer hoe de kustlijnen in de diverse perioden ongeveer moet hebben gelopen. Op genoemde bladzijden betreft het vrij kleine kaartjes, afgedrukt in grijswaarden, maar verderop in het boek wordt vooral gewerkt met kaarten in kleur van zo'n 27,5x19cm. Een heldere legenda en korte uitleg is direct daaronder te vinden, zodat er niet gebladerd hoeft te worden. In totaal bevat de atlas 53 bladzijden met kaarten, de bijlage telt 47 kaarten. Waar bevindt zich de verblijfsrecreatie, waar de waterrecreatie, welke infrastructuur komen we in het gebied tegen en welke landbouwsectoren vinden we er? Welke gebieden behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur en waar bevinden zich de Natura 2000-gebieden? Het laatste gedeelte van de atlas geeft aan wat de plannen zijn met de Zuidwestelijke Delta. En dat is niet mis! Als het programmabureau erin slaagt om de plannen net zo netjes uit te voeren als de atlas, dan komt het goed. Maar er zal nog wel heel wat water door de delta stromen, voor het zover is.

Living on the edge. Leo Zwarts,

Rob G. Bijlsma, Jan van der Kamp e.a.

KNNV Publishing, Zeist, 2009; 564 pagina's. ISBN 9789050112802.

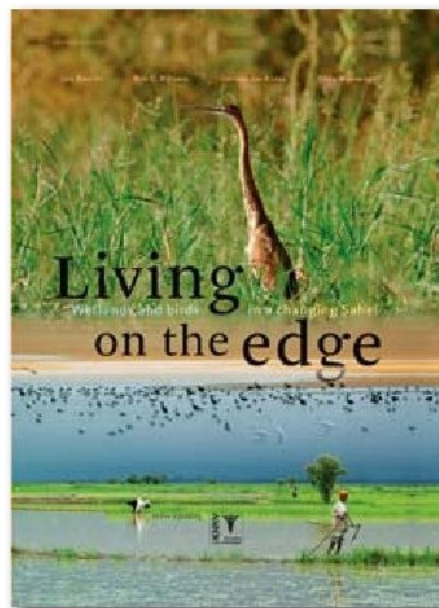
Gebonden uitgave, € 63,95.

Recensent: Leo Spruyt.

Het boekwerk *Living on the edge* heeft als ondertitel: *Wetlands and birds in a changing Sahel*. Het gaat over het lot van trekvogels in hun Afrikaanse overwinteringsgebied. Het is geschreven door een viertal eminente

Nederlandse ornithologen (en vele anderen).

Deze mensen hebben gedurende zeven jaar veldonderzoek gedaan in een groot gebied bezuiden de Sahara. Het boek bevat adembenemend mooie foto's en verhelderende grafieken, en gaat heel diep in op het lot van vele soorten trekvogels. De gekraagde roodstaart, om maar een populair duinvogeltje te noemen, nam tussen 1940 en 2000 af tot 5% van de oorspronkelijke populatie. De oorzaak ligt in een langdurige droogteperiode in de Wetlands van de Sahel. Als we dit vertalen naar onze eigen soort, homo sapiens, dan levert dat een bedrukt plaatje op: van de zes miljard zouden er nog maar een paar honderd miljoen overblijven. Of dat een zegen zou zijn of een vloek, valt nog te bezien. Gekraagde roodstaarten doen immers al heel wat langer mee dan homo sapiens en de klimaatproblemen worden toch voornamelijk door ons veroorzaakt.

Living on the edge gaat vooral ook over de verhouding tussen vogels en mensen. Zomertalingen worden in groten getale gevangen en gegeten door –arme– Sahelbevolking. Die mensen zeggen: "Wat mooi, dat zo'n vogel 10.000 kilometer vliegt om hier te overwinteren, maar we eten hem wel op." Heel begrijpelijk, maar toch jammer. Er staat een hartverscheurende foto in *Living on the edge*: een zomertaling, die in een net aan een stok is gevlogen. De vleugels heeft ie helemaal kapot gefladderd, maar zijn blik is helder en zelfs aandachtig, zoals alleen een wilde eend kan kijken. Dit is een van de belangrijkste boeken over vogels, dat in jaren is verschenen.